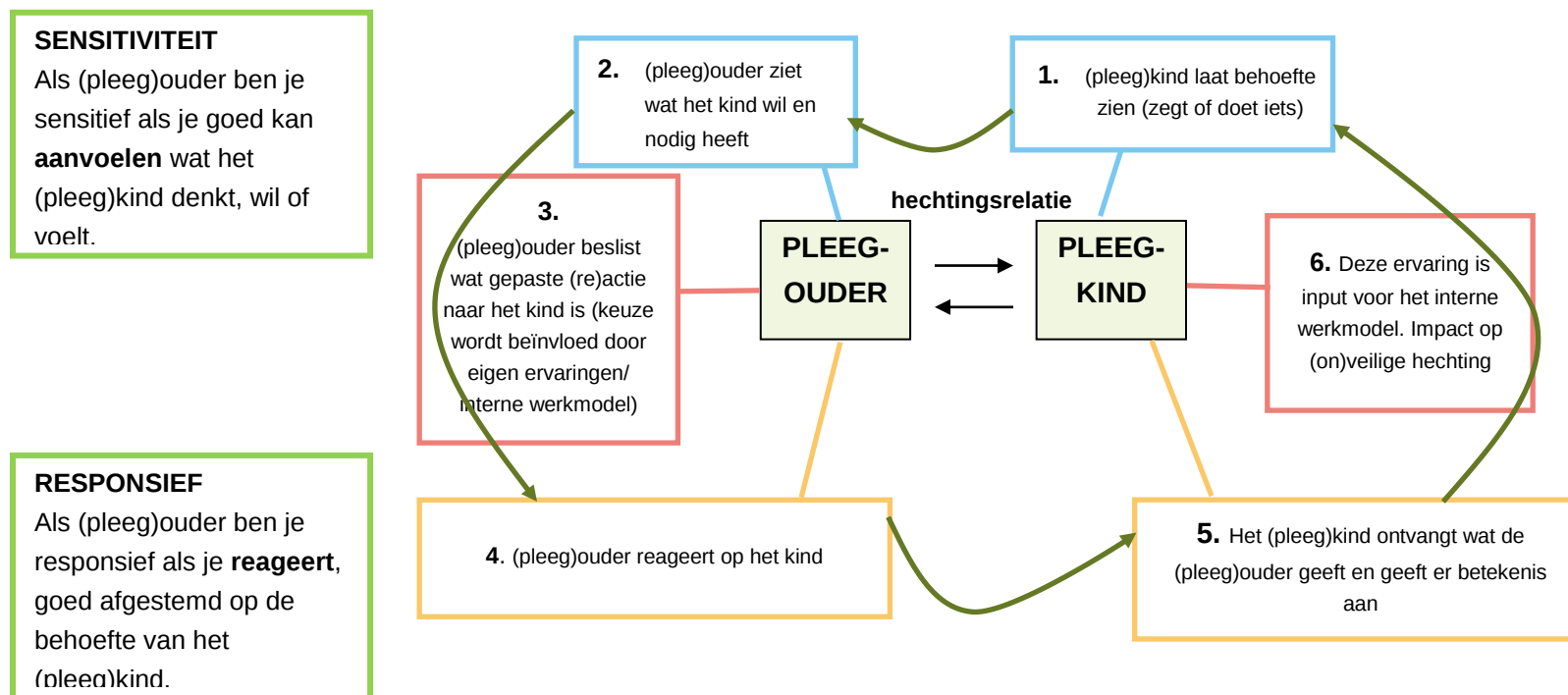

SCHEMA SENSITIVITEIT - RESPONSIVITEIT

Illustratie: Ilse Grouwels, gedragswetenschapper pleegzorg bij Combinatie Jeugdzorg.

Toelichting van het schema aan de hand van een voorbeeld:

1. Het pleegkind komt thuis van school met een somber gezicht.
  2. Pleegmoeder ziet dat het pleegkind sip is en vermoedt dat er op school iets gebeurd is.
Ze denkt dat het pleegkind graag wil vertellen wat er gebeurd is.
  3. Pleegmoeder kon vroeger altijd met haar verhaal terecht bij haar ouders; praten luchtte haar op.
  4. Door haar eigen positieve ervaringen met haar ouders (deze ervaringen vormen het interne werkmodel van pleegmoeder), kiest pleegmoeder ervoor om het gesprek aan te gaan. Ze zegt: 'Goh, je ziet er wat sip uit; is er iets op school gebeurd misschien?'.
  5. Het pleegkind denkt: 'Oei, ze heeft iets in de gaten; straks krijg ik toch weer de schuld van de ruzie met Joppe'.
  6. Het pleegkind heeft van ouders in het verleden vaker de schuld gekregen van iets waar hij niets aan kon doen.
Hij is gewend dat mensen niet naar hem luisteren, maar dat ze meteen negatief oordelen over hem.
-
1. Het pleegkind zegt met een verschrikt gezicht: 'Nee hoor, er is niets gebeurd.'
  2. Pleegmoeder ziet dat het pleegkind wat geschrokken reageert en vermoedt dat er wel iets gebeurd is, maar dat hij het niet durf te vertellen.
  3. Pleegmoeder weet dat praten helpt, maar dat hij waarschijnlijk eerst gerustgesteld moet worden voordat hij met zijn verhaal bij haar terecht kan.
Ze weet uit het verleden dat het pleegkind hen nog niet helemaal in vertrouwen durft te nemen en dat hij al snel denkt dat ze boos zal reageren.
  4. Pleegmoeder zegt op rustige toon: 'OK, ik dacht eventjes dat Lucas of Joppe bijvoorbeeld weer vervelend tegen je hadden gedaan of dat de juf weer een boze bui had...?'
  5. Pleegkind denkt: 'Jeetje, ze heeft me in de gaten! Maar... ze denkt dat Joppe vervelend heeft gedaan tegen mij en niet andersom!
Zij snapt tenminste wat een vervelende jongen hij is en ze gelooft dat ik niets gedaan heb. Ik zou haar wel willen vertellen wat er gebeurd is, maar ik heb net wel gelogen tegen haar door te zeggen dat er niets aan de hand was. Ik kan dus niet zomaar de waarheid vertellen, anders wordt ze boos omdat ik gelogen heb.'

1. Pleegkind zegt glimlachend: 'Tja, met mij is er niet echt iets gebeurd, maar met Joppe wel! Die zal niet zo blij zijn als ik. Hij heeft namelijk van de juf op straf gekregen omdat hij mij geslagen had.'
2. Pleegmoeder vermoedt dat het pleegkind hier ook wel een aandeel in had.
3. Pleegmoeder weet uit ervaring dat het pleegkind zich snel aangevallen voelt als zij hem daarmee te direct confronteert. Ze is al blij dat hij haar in vertrouwen neemt en vindt het belangrijker dat hij het gevoel heeft dat er iemand naar hem luistert en dat zo het vertrouwen in haar sterker wordt.
4. Pleegmoeder reageert begripvol: 'Oh jee, had hij jou geslagen! Da's vervelend voor jou...! Goed dat de juf dat ook gezien had en dat Joppe hiervoor straf heeft gekregen.'
5. Pleegkind denkt: 'Goh, eindelijk iemand die mij begrijpt en die mij niet altijd de schuld geeft van alles.'
6. Pleegkind slaakt een diepe zucht zegt lachend tegen pleegmoeder 'ja, dat klopt'. Hij gaat lekker spelen.

Auteur: Ilse Grouwels, gedragswetenschapper pleegzorg bij Combinatie Jeugdzorg.